

ชีวประวัติและความทรงจำของดวง อันทะไชย

ส่องกล้องมองการศึกษา

> **ประสิทธิ์ จันร์ตา**

prasit92@gmail.com

ดร.ดวง อันทะไชย เกิดเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2505 ที่บ้านเลขที่ 40 หมู่ 6 บ้านหนองช้าง ตำบล เขาวง อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด บิดาชื่อนัด มีอาชีพทำนา มารดาชื่อ เคน ครอบครัวของนายหัด และนางเคนมีบุตร 10 คน ชาย 3 คน และหญิง 7 คน นายดวงเป็นบุตรคนที่ 9

เมื่อเป็นครอบครัวใหญ่มีบุตรหลายคน อาชีพทำนาของพ่อและแม่ไม่พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง จึงตกเป็นภาระของแม่ที่ต้องหาปลาร้าไปขายตามชุมชนในทุ่งกุลาร้องไห้หาเงินมาแลกอาหารประทังชีวิตทุกคน ครอบครัวของนายดวงจึงถูกจัดว่าอยู่ในชายที่เรียกว่ายากจนสุดๆ ทำให้พี่น้องไม่ได้เรียนหนังสือในระดับที่สูงขึ้น เว้นแต่นายดวงที่ไม่ยอมจำนนต่อความยากจนที่ย้ายไปหาแม่แต่น้อย

ตอนนายดวงอายุ 7 ขวบ เข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดบ้านหนองช้าง อำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด หลังจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในปี 2516 ไม่ได้ศึกษาต่อ แต่เพื่อที่จะเรียนหนังสือแล้ว นายดวงต้องไปบวชเป็นสามเณรที่วัดบ้านเมืองน้อยในตำบลเขาวงด้วยกัน นายดวงถึงได้เข้าเรียน โรงเรียนผู้ใหญ่วัดสระทองปี 2519 จนกระทั่งจบระดับ 4 หรือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปี 2521 นายดวงหรือสามเณรดวงย้ายไปจำวัด ที่วัดทุ่งศรีเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อเข้าเรียนโรงเรียนบาลีสหศึกษาศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปี 2523

ครั้งจบชั้น มศ.5 นายดวงซึ่งอยู่ในสมณเพศ สอบเอนทรานซ์ติดถึง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม แต่ด้วยความที่ไม่มีเงินและไม่เคยรู้ว่าจะไปกรุงเทพฯ อย่างไร นายดวงจึงเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม ที่ใกล้กับบ้านเกิด นายดวงต้องลาสิกขาบทไปรายงานตัวเข้าศึกษาที่มหา

วิทยาลัยที่นี้และจบปริญญาตรีปี 2528 จึงเริ่มรับราชการ นายดวงสอบแข่งขันเข้ารับราชการครูได้และได้รับแต่งตั้งเป็นอาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านนาหนองเลา อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ดปี 2528 ทำให้เป็นครูประจำชั้นและสอนนักเรียนจนถึงปี 2532 แล้วเปลี่ยนสายงานไปเป็นเจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป 3 งานบริหารงานทั่วไป สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ทำหน้าที่สนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียนและการเรียนการสอนของครูในอำเภอ ก้าวหน้าขึ้นสู่เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป 4 บุคลากร 4 บุคลากร 6 บุคลากร 7 ว. และสุดท้ายบุคลากร 7 ว. กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 ปี 2546 ก่อนที่จะได้รับการสรรหา เป็นสมาชิกสภา อบต.บึงไผ่ 2549 ชีวิตของนายดวงต้องเปลี่ยนเป็นนักการเมืองตั้งแต่บัดนั้น ขณะทำหน้าที่บุคลากรทางการศึกษา นายดวงได้คลุกคลีกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกโรงเรียนเสมือนญาติสนิท อีกทั้งช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาและการสอนอย่างต่อเนื่อง และเป็นผู้นำทางความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาและความก้าวหน้าของบุคลากรทั่วประเทศอยู่บ่อยๆ นายดวงได้ให้แนวทางและข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบและทรงคุณค่าอยู่ในขณะนี้

การศึกษา
พ.ศ.2528 การศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) เอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ.2544 นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ.2549 การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พ.ศ.2560 ดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

พ.ศ.2560 ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประสบการณ์ทางการศึกษา
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (ปัจจุบัน)
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัย

ลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตกาฬสินธุ์ (ปัจจุบัน)

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด (ปัจจุบัน)

ประสบการณ์ทางการเมือง

พ.ศ.2549-2551 สมาชิกสภา อบต.บึงไผ่ ชาติ

พ.ศ.2551-2557 สมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ.2557-ปัจจุบัน สมาชิกสภา อบต.บึงไผ่ ชาติ

พ.ศ.2560-ปัจจุบัน กรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา

ตำแหน่งในสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ.2551 เลขานุการคณะกรรมการการศึกษาและกีฬา

พ.ศ.2555 รองประธานคณะกรรมการการศึกษา

พ.ศ.2555 รองประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ การคุ้มครองผู้บริโภค

พ.ศ.2556 ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนสิทธิเสรีภาพ การคุ้มครองผู้บริโภค

พ.ศ.2556 ประธานคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย และแนวทางแก้ไขการไร้สถานะและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย วุฒิสภา

พ.ศ.2559 ประธานคณะกรรมการการศึกษาและกีฬา

พ.ศ.2560 คณะกรรมการอิสระด้านการปฏิรูปการศึกษา

ข้อเสนอแนะและแนวทางปฏิรูปการศึกษา

1. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ข้อเสนอเชิงนโยบายการปฏิรูประบบหลักสูตรและการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. แนวทางการปฏิรูปการศึกษา
4. แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมโรงเรียนนิติบุคคล (รูปแบบใหม่)
5. ข้อเสนอเชิงนโยบายมาตรฐานวิชาชีพครูและใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

6. ข้อเสนอและร่างกฎหมายเกี่ยวกับแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา
 7. ข้อเสนอเชิงนโยบายระบบการบริหารจัดการกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค
 8. ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาและยกระดับสมรรถนะมาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา
 9. ผลการพิจารณาศึกษาพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2550 และร่างพระราชบัญญัติสถานศึกษาเอกชน พ.ศ.
 10. แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
 11. แนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการสถาบันการอาชีวศึกษา
 12. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษา
 13. แนวทางการจัดอาชีวศึกษา (Area Studies) ของสถาบันอุดมศึกษา
 14. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารจัดการกิจการลูกเสืออย่างประสิทธิภาพ
 15. ข้อเสนอเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาการอาชีวศึกษา
 16. แนวทางในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 17. ข้อเสนอแนะในการปฏิรูปการอาชีวศึกษา
 18. เงื่อนไขหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
 19. กระบวนการในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564)
 20. ข้อเสนอเชิงนโยบายยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
 21. ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของประเทศไทย
- นายดวง อันทะไชย เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการศึกษาอย่างมากและมีความคิดด้านปฏิ

ดร.ดวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการการศึกษาและกีฬา

รูปการศึกษาอีกซึ่งยิ่งนัก จะเห็นได้จากงานที่ศึกษา วิเคราะห์วิจัยเพื่อรายงานการพิจารณาศึกษาแนวทางและนโยบายการปฏิรูปการศึกษาที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ระหว่างวันที่ 9 ธันวาคม 2557 - 30 กันยายน 2560 และผ่านสภาแล้ว 21 เรื่อง ข้อเสนอเหล่านี้ มีข้อเสนอเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง หากทว่ายังครอบคลุมถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การศึกษาตามอัธยาศัย และการศึกษาเอกชนอีกด้วย

แนวทางและข้อเสนอทรงคุณค่าเหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. แนวทางการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) เรียกกันในหมู่นักวิชาการว่า การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ประสงค์จะเรียนวิชาชีพ เมื่อศึกษาครบหลักสูตรแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรทั้งมัธยมศึกษาปีที่ 6 และประกาศนียบัตรวิชาชีพด้วย ก่อให้เกิดแนวทางการจัดการศึกษารูปแบบนึ่งอย่างเป็นระบบและกว้างขวางยิ่ง

2. ข้อเสนอและร่างกฎหมายเกี่ยวกับแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

ด้านการศึกษา นายดวง อันทะไชย ได้เสนอแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของประเทศว่าต้องปฏิรูปภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ และต้องให้สัมฤทธิ์ผลภายในห้าปี ทั้งให้ทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จโดยเร็ว นำมาซึ่งแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา 7 ด้าน คือ 1) เด็กเล็ก : การดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย 2) กองทุน : การตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้ขาดแคลนและกองทุนเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพครู 3) ครูและอาจารย์ : การพัฒนาภาคีและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ครูที่ดี รวมทั้งคำตอบแทนที่เหมาะสมและกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลที่มีเหมาะสม 4) การเรียนการสอน (การจัดการเรียนรู้) : เน้นการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน "ปรับการเรียน เปลี่ยนการสอน และแก้ไขการสอน" 5) การเรียนการสอน (โครงสร้าง) : การปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกัน 6) การวิจัยและแหล่งเรียนรู้ : การปรับปรุงระบบการวิจัย นิเทศ ติดตาม สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยี สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และ 7) อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา : การจัดทำอาชีวศึกษาระบบทวิศึกษาและระบบทวิภาคีและอุดมศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนและรองรับการพัฒนาประเทศ และแผนเหล่านี้ถูกนำไปกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ 2560 ให้คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษาต้องหาแนวทางปฏิรูปให้ประสบความสำเร็จอยู่ในขณะนี้

3. ข้อเสนอเชิงนโยบายยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย นายดวง อันทะไชย ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาคือ "การศึกษาเพื่อความสุขและสันติภาพ" โดยมุ่งหมายให้ "การศึกษาพัฒนาคนและพัฒนาชาติ" เพื่อให้ "ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" และเสนอยุทธศาสตร์

ปฏิรูปการศึกษาของประเทศ 14 ประเด็น 5 กลุ่ม ในลักษณะที่ว่า "เร่ง ร่วม เริ่ม เพิ่ม พัฒนา" กลายเป็นยุทธศาสตร์ระยะสั้นหรือเร่งด่วนภายในเดือนมิถุนายน พ.ศ.2560 ระยะกลาง 5 ปี (พ.ศ.2560 - 2564) ระยะยาว 15 ปี (พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2574) ที่หลายคนกำลังพูดถึงอยู่ในเวลานี้

4. แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมโรงเรียนนิติบุคคล (รูปแบบใหม่) นายตวง อันทะไชย ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนนิติบุคคลในกำกับของรัฐยึดหลักว่า การเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนที่ทำให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการภารกิจทั้ง 4 ด้านอย่างแท้จริงมากกว่ารูปแบบเดิมๆ ที่เป็นนิติบุคคลเพียงในนามส่งผลให้คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษากำลังผลักดันการปฏิรูปโรงเรียนไปสู่แนวคิดดังกล่าวอย่างชัดเจน

นายตวง อันทะไชย นับว่าเป็นเพียงไม่กี่คนที่เข้าใจการศึกษาอย่างลึกซึ้งแต่คงเป็นเพราะประสบการณ์ด้านการศึกษา ความรู้ความสามารถและการอุทิศตนเพื่อการศึกษาที่ซึ้นคล้อยอยู่ในจิตวิญญาณโดยแท้จริงมีแนวทางและข้อเสนอแนะในการปฏิรูปการศึกษาที่สำคัญมากมายไม่เคยมีมาก่อนเลย

ผลงานเพียงบางส่วนนี้ ไม่เพียงแต่จะตกแก่สถาบันนิติบัญญัติแห่งชาติเท่านั้นทว่ายังตกแก่การปฏิรูปการศึกษาของประเทศอีกด้วยและปัจจุบันคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษากำลังเดินตามข้อเสนอของท่านผู้นี้ทุกกระเบียดนิ้ว...คงหาได้ไม่ง่ายเลย ■